



Sant Miquel de les Canals

Vilada

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la serra de Picancel
Emplaçament En un collet de la serra de Picancel, per la seva banda sud, al costat de la casa del mateix nom.

Coordenades:

Latitud: 42.11073
Longitud: 1.92104
UTM Est (X): 410798
UTM Nord (Y): 4662634

Classificació

Número de fitxa 08299 - 4
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Romànic
Segle XII
Any 1168
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: L'estat de conservació és bo. El propietari ha fet fer, recentment, una revisió preventiva a la teulada.
Protecció Inexistent
Número inventari IPA: 3724
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: 08300A004000110000SJ
Autoria de la fitxa Albert Rumbo Soler i Isaac Soca Torres / Martí Picas INSITU SL
Data de registre de la fitxa: dv., 15/03/2002 - 01:00

Descripció

Es tracta d'una capella rectangular, coberta amb volta de canó i acabada amb un absis semicircular a llevant. L'absis, però, té una amplada poc usual i no és coberta per un quart d'esfera, sinó que s'obre directament a la nau. Al centre de l'absis s'hi nota l'existència d'una antiga espitllera, que ha estat tapiada. No obstant això, se n'obrí un altre a la banda de migjorn, gairebé entre l'absis i la nau. També és al mur de migdia on trobem la porta d'entrada primitiva, actualment tapiada. Podríem dir que aquesta porta és l'element més destacable de l'edifici i, possiblement, el més pròpiament romànic. Es tracta d'una porta coberta amb unes curioses i estretes dovelles i és recolzada damunt d'uns bancals, amb pedres col·locades verticals i horitzontals alternativament. La porta actual va ser oberta al mur de ponent. És una porta força senzilla, encara que és coberta amb una gran llinda de pedra. Damunt de la porta s'hi obrí també una espitllera en forma de creu llatina. El mur de ponent és coronat per un campanar d'espadanya d'una sola obertura, que sembla més modern que la resta de l'edifici. L'aparell de tots els murs és gros i poc polit, però mostra molt bona disposició. L'interior de l'edifici és completament enguixat amb alguns fragments de policromia moderna als murs i a la volta. Queden testimonis d'un cor de fusta. Uns bancs raconers moderns, de fusta, envolten la nau. L'altar també és força recent.

Observacions:

Tot i que popularment és denominada església, no passa de ser una capella o oratori, tant en la seva estructura com en les seves funcions.

Història

L'oratori o capella de Sant Miquel va ser consagrada el 20 de març de 1168. La consagració la va fer el bisbe de la Seu d'Urgell Arnau de Preixens. El prelat hi assistí cridat pel seu fundador Bertran d'Avià, que havia construït de nou l'edifici ("qui oratorium illud de novo edificaverat"). La resta del document mostra que es tracta d'una capella aixecada per un particular i que tan sols era un lloc de culte, sense cap circumscripció adscrita i sense cap tipus de dret parroquial ("habeat... perpetuo iure, integre et libere, sine vinculo tocium secularis persone"). Bertran d'Avià també es va comprometre a donar la cinquena part dels fruits d'un cap contigu a l'església, pel seu manteniment, i una candela cada any. La donació la feia en remissió dels reus pecats. També donà la tasca i la primícia del seu treball, però pel remei de l'ànima dels seus pares. El seu fundador també s'obligà a donar cada any pel sínode de quaresma, una lliura de cera als bisbes d'Urgell, sota l'autoritat i govern dels quals és constituït. L'oratori es deixà sota la doble advocació de Sant Miquel i Sant Víctor, però aquesta darrera sembla que va caure en desús poc temps després. En una permuta de 1346 també hi trobem esmentades com a afrontació "les Canals de Sancto Michele". Fins al segle XVIII ja no tornem a trobar notícies que facin referència d'una manera directa a la capella, amb motiu d'una capbrevació que la menciona com a afrontació. Hem de creure, però, que degué servir majoritàriament com a capella particular, segurament de la mateixa casa de Sant Miquel de les Canals, situada a una desena de metres. En aquesta casa va néixer, al primer terç del segle XVI, Antoni Viladomar i Sant Miquel, que més tard fou abat de la Portella i de Breda. Viladomar és conegut a l'àmbit eclesiàstic català per l'impuls que donà al monaquisme de la contrareforma. El 1937 l'església va ser incendiada i es varen perdre el cor i els elements litúrgics. Se sap també que s'havia celebrat un petit aplec el dia 8 de maig i es donava un panet als feligresos. Actualment s'ha tornat a recuperar, però varen passar uns anys durant els quals la festivitat es deixà de celebrar. Hom dona un panet que és costejat pels propietaris de la casa de Sant Miquel, però ara ja no se celebra a l'oratori, sinó a l'església parroquial.

Bibliografia

AADD (1994: 184).

BARAUT (1979).

SOCA (1995: s. p).

SOCA (2000: 35).

VIGUÉ (1978: 200).

VILADÉS (1985: 499-500).

WEB (<http://www.vilada.diba.es>).